

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

2010

Nr 7

Nr 7

LANDSKAPSLAG

om pensionsskydd för ledamöter av lagtinget och landskapsregeringen

Föredragen för Republikens President den 22 januari 2010

Utfärdad i Mariehamn den 4 februari 2010

I enlighet med lagtingets beslut¹⁾ föreskrivs:

1 §

Lagens tillämpningsområde

I denna lag finns bestämmelser om den rätt till ålders- och invalidpension av landskapsmedel som ledamöter av lagtinget och landskapsregeringen har samt om familjepension efter den som varit ledamot av lagtinget eller landskapsregeringen.

Landskapsregeringen ansvarar för pensionsskyddet.

2 §

Definitioner

I denna lag benämns ledamöter av lagtinget och landskapsregeringen samt lantrådet *ledamot*, uppdragen *ledamotsuppdrag* och pensionen *ledamotspension*.

3 §

Ålderspension

Förutsättningar för *ålderspension* är att ledamotsuppdraget har upphört samt att ledamoten har fyllt 65 år.

En ledamot som inte har fyllt 65 år men har en pensionstid på minst sju år kan beviljas *tidigarelagd ålderspension*.

En ledamot har rätt till *förtida ålderspension* i enlighet med de bestämmelser som gäller

förtida ålderspension för den som står i offentligrättsligt eller privaträttsligt anställningsförhållande till landskapet.

Om en ledamot som beviljats ålderspension blir invald i lagtinget eller landskapsregeringen, har ledamoten då ledamotsuppdraget upphört rätt till endast en ledamotspension.

4 §

Invalidpension

Förutsättningar för invalidpension är

- 1) att ledamoten, medan ledamotsuppdraget varar, till följd av sjukdom, lyte eller skada inte kan sköta sitt uppdrag under en tid om minst ett år, tiden från och med invaliditetens inträde inräknad,
- 2) att ledamoten, efter att ledamotsuppdraget upphört, till följd av sjukdom, lyte eller skada, inte under en tid av minst ett år kan sköta en tjänst eller ett arbete som med beaktande av hans eller hennes ålder, yrkeskunskap och övriga omständigheter kan anses vara lämpligt och kan trygga en förvärvsinkomst eller
- 3) att ledamoten beviljats invalidpension med stöd av sådan pensionslagstiftning som nämns i 3 § lagen om pension för arbetstagare (FFS 395/2006).

Den som uppsåtligen förorsakat sin invaliditet beviljas inte invalidpension eller så ned-

¹⁾ Lr framst. nr 19/2008-2009
Lu bet. nr 17/2008-2009
Stu bet nr 1/2009-2010

sätts pensionens belopp. Pensionens belopp får nedsättas om invaliditeten förorsakats av ledamoten själv genom grovt vållande eller om ledamoten ådragit sig sjukdom, lyte eller skada genom brottslig gärning.

Om invaliditeten förorsakas av sjukdom, lyte eller skada som ledamoten hade då ledamotsuppdraget började, har ledamoten rätt till invalidpension enligt denna lag endast om han eller hon blivit arbetsförmögen tidigast ett år efter uppdragets början.

5 §

Beräkning av minimitid

Om det i pensionslagstiftning som nämns i 3 § lagen om pension för arbetstagare förutsätts att en person har arbetat under en viss minimitid, jämställs ett avbrott utan lön från en ledamots ordinarie arbete under ledamotsuppdraget med sådant arbete när minimitiden beräknas.

6 §

Pensionstid

Som pensionstid räknas den tid som ledamoten innehar ett ledamotsuppdrag. Om en ersättare utses till ledamot, börjar ledamotens rätt att räkna sig till godo pensionstid när ledamoten tillträder sitt uppdrag. Om ledamotsuppdraget upphör under mandatperioden upphör även rätten att räkna sig till godo pensionstid.

Som pensionstid för invalidpension räknas även tiden mellan invaliditetens början och uppnåendet av pensionsåldern enligt de bestämmelser som gäller för landskapets personal i offentligträttsligt eller privaträttsligt anställningsförhållande.

Till pensionstiden räknas även den tid som avses i 2 mom., under vilken en ledamot fått invalidpension, i ett sådant fall då ledamoten senare på grund av ålderdom eller ny invaliditet ska beviljas pension med stöd av denna lag.

Pensionstiden räknas i hela månader.

7 §

Pensionsgrundande arvode

Det pensionsgrundande arvodet räknas ut månadsvis enligt Ålands lagtings beslut den 10 november 1977 om arvode för lagtingsledamot samt landskapslagen (1985:17) om arvode för medlem av Ålands landskapsregering. Ledamotsarvodena för högst de 15 senaste fulla kalenderåren tas i beaktande. Från det årliga arvodet dras ett belopp av som motsvarar arbetstagarnas pensionsavgiftsprocentsats som fastställts för detta år. Det årliga arvodet justeras enligt bestämmelserna i 8 §.

Om ett ledamotsuppdrag varat kortare tid än 15 år, räknas det pensionsgrundande arvodet ut enligt arvoden för de fulla kalenderåren under denna tid. Om ett ledamotsuppdrag varat en kortare tid än ett fullt kalenderår, räknas det pensionsgrundande arvodet ut enligt arvoden för de fulla kalendermånaderna under denna tid.

Det pensionsgrundande arvodet är det månatliga medeltalet för de enligt denna paragraf uträknade arvoden.

8 §

Justering av det årliga arvodet

Det årliga arvodet justeras till nivån för det år då pensionen börjar löpa. Justeringen görs med index fram till och med år 2004 och från och med år 2005 med en lönekoeficient enligt de bestämmelser som gäller för landskapets personal i offentligträttsligt eller privaträttsligt anställningsförhållande.

9 §

Pensionens belopp

Pensionens belopp är för varje hel månad av pensionstiden 1/3 procent av det pensionsgrundande arvodet. Om en ledamot den 1 november 1995 hade en pensionstid om minst tre år är pensionens belopp för varje hel månad 11/30 procent av det pensionsgrundande arvodet till och med den 1 november 1995.

Pensionens maximibelopp är 60 procent av det pensionsgrundande arvodet. Om en ledamot den 1 november 1995 hade en pensionstid om minst tre år är maximibeloppet inte 60 procent utan ett procenttal enligt följande:

Minimipensionstid i år 1.1. 1995	Pensionens maximibelopp i procent
15	66
12	65
9	64
7	63
5	62
3	61

10 §

Beviljande av pension

Pension beviljas på ansökan.

Pension beviljas inte utan giltigt skäl retroaktivt för längre tid än ett år före det ansökan om pension gjordes.

11 §

Samordning av pensioner

Om ledamotspension, som beviljats en ledamot enligt denna lag, tillsammans med ledamotens pensioner eller andra förmåner, som beviljats med stöd av pensionslagstiftning som nämns i 3 § lagen om pension för arbetstagare, överstiger samordningsgränsen i 2 mom. dras 62,5 procent av den överstigande delen av från ledamotspensionen. Till den som haft ett ledamotsuppdrag kortare tid än 15 år ska också, efter avdrag av den överstigande delen, betalas minst hälften av pensionen enligt 9 §. Till den som haft ett ledamotsuppdrag längre tid än 15 år ska också, efter avdrag av den överstigande delen, betalas minst hälften av pensionens maximibelopp enligt 9 §. Sådana primära förmåner som ska dras av från arbetspensionen dras av från ledamotspensionen, till den del de inte dragits av från arbetspensionen, enligt de bestämmelser som gäller för landskapets personal i offentligrättsligt eller privaträttsligt anställningsförhållande.

Samordningsgrunden är det pensionsgrundande arvodet enligt 7 §. Samordningsgränsen är 60 procent av samordningsgrunden. Om en ledamot den 1 november 1995 hade en pensionstid om minst tre år, är samordningsgränsen inte 60 procent utan ett procenttal enligt följande:

Minimipensionstid i år 1.1. 1995	Samordningsgräns i procent
15	66
12	65
9	64
7	63
5	62
3	61

12 §

Utbetalning av pension

Pensionen utbetalas månatligen från ingången av månaden efter den då rätten till pension uppkom, men tidigast från den tidpunkt då rätten till arvode för ledamotsuppdraget upphör. Pensionen betalas i förskott den första vardagen i varje månad.

Invalidpension betalas, om inte annat bestäms i denna paragraf, tidigast från ingången av månaden efter den då den primärtid för dagpenning som avses i 12 kap. 3 § sjukförsäkringslagen (FFS 1224/2004) har gått ut.

Utan hinder av vad som bestäms i 2 mom. betalas invalidpension i enlighet med 1 mom.

om pensionsansökan har gjorts innan sådan dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen har betalats för den primärtid som avses i 2 mom. Förutsättningar för utbetalande av invalidpension är ändå att det inte före utgången av kalendermånaden närmast efter att pensionsansökan gjordes eller, om dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen har sökts under denna tid, före utgången av kalendermånaden efter det att dagpenning söktes har beviljats dagpenning som ska betalas ut för minst en månad utan avbrott och som gäller tiden efter arbetslöshetens inträde eller, om dagpenningsansökan som gäller denna tid har avslagits, gäller tiden efter avslaget. Om invalidpension beviljas retroaktivt i enlighet med 2 mom., betalas pensionen till sjukförsäkringsfonden till den del den motsvarar dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen och som betalats för samma tid.

Om invalidpension beviljats retroaktivt i enlighet med 3 mom. och dagpenning betalats för samma tid i enlighet med sjukförsäkringslagen, betalas pensionen endast till den del dess belopp överstiger dagpenningen som betalats för samma tid.

13 §

Arbetspensionsindex

Pensionens belopp justeras årligen med ett arbetspensionsindex enligt de bestämmelser som gäller för landskapets personal i offentligrättsligt eller privaträttsligt anställningsförhållande.

14 §

Hinder för att betala ut pension

Om en pensionstagare på nytt blir vald till ledamot, betalas inte pension till ledamoten för den tid han eller hon lyfter ledamotsarvode.

Lyfter pensionstagaren lön av staten, landskapet eller annan arbetsgivare är detta inget hinder för att betala ut pension.

Tidigarelagd ålderspension betalas endast till den del pensionen inte tillsammans med förvärvsinkomster som baserar sig på arbets- eller företagarverksamhet överstiger maximibeloppet för ledamotspension. Förvärvsinkomsterna påverkar inte pensionens belopp då pensionsstagaren fyllt 65 år. Pensionens belopp justeras kalenderårsvis och då läggs den skattepliktiga genomsnittliga månadsinkomsten för det föregående kalenderåret till grund. Pensionen justeras även på ansökan av pensionstagaren när förtjänsterna har förändrats avsevärt.

15 §

Indragning, nedsättning eller avbrytande av invalidpension

Om en invalidpensionstagare på nytt, innan den tid för vilken han eller hon blivit vald till ett ledamotsuppdrag har gått ut och innan han eller hon fyllt 65 år, konstateras kunna sköta förvärvsarbete och sådant förvärvsarbete finns tillgängligt som med beaktande av pensionsstagarens ålder, yrkeskunskap och övriga omständigheter kan anses vara lämpligt och kan trygga en förvärvsinkomst, ska pensionen dras in, beloppet nedsättas eller utbetalningen avbrytas. Om en invalidpensionstagare utan giltigt skäl vägrar delta i vård eller utbildning som betalas med allmänna medel och som avser att återställa arbetsförmågan, ska pensionens belopp nedsättas eller utbetalningen avbrytas.

Om invalidpension som beviljats med stöd av 4 § 1 mom. 1 och 2 p. dragits in och pensionsstagaren beviljas ny invalidpension inom två år från det att den indragna pensionen upphörde eller om pensionstagaren senare på grund av samma sjukdom, lyte eller skada på nytt inte kan sköta sitt arbete, ska pensionstagaren beviljas invalidpension på samma grunder som i fråga om den indragna pensionen.

Om invalidpension beviljats med stöd av 4 § 1 mom. 3 p. ska pensionen endast dras in, beloppet nedsättas eller utbetalningen avbrytas om detta görs med den pension som ligger till grund för beviljandet av pensionen.

16 §

Ändring till ålderspension

En invalidpension ändras till ålderspension när pensionstagaren fyller 63 år.

17 §

Anpassning till förväntad livslängd

Då en ledamot beviljas ålderspension eller invalidpension anpassas pensionsskyddet till förändringen i den förväntade livslängden med en livslängdskoefficient enligt de bestämmelser som gäller för landskapets personal i offentlig- eller privaträttsligt anställningsförhållande.

Tidigarelagd ålderspension anpassas till förändringen i den förväntade livslängden då pensionen beviljas.

18 §

Förhandsbesked

Förhandsbesked kan lämnas i ett pensionsärende om det anses vara av vikt för sökanden. Om sökanden stöder sig på ett beslut som innehåller förhandsbesked ska förhandsbeskedet följas då pensionsbeslutet fattas, under förutsättning

att pensionen beviljas med stöd av de bestämmelser som förhandsbeskedet grundar sig på.

19 §

Övriga bestämmelser om utbetalning

Pension betalas till utgången av den månad då pensionstagaren avlidit, om annat inte bestäms i denna lag.

På beviljande och utbetalning av pension samt förhandsbesked tillämpas i övrigt de bestämmelser som gäller för landskapets personal i offentligrättsligt eller privaträttsligt anställningsförhållande. För övervakningen av utbetalningen av pensioner ska lagtinget meddela landskapsregeringen sådana uppgifter som kan inverka på utbetalningen.

20 §

Skyldighet att meddela uppgifter

En kommuns eller ett annat offentligrättsligt samfunds myndighet eller inrättning, pensionskyddscentralen, en försäkrings- och pensionsanstalt samt sjukhus är skyldiga att på anhållan avgiftsfritt meddela landskapsregeringen uppgifter som kan inverka på avgörandet av ett pensionsärende som är under behandling, men så att vad som bestäms i annan lag om tystnadsplikt ska följas. För läkarutlåtanden och -intyg ska skäligen ersättning betalas.

21 §

Beaktande av framtida bestämmelser

Pensionstagare som har rätt till pension enligt denna lag är skyldig att följa det som i framtiden bestäms om att beakta sådana pensioner eller sjukförsäkrings-, olycksfallsförsäkrings-, militärskade- eller trafikförsäkringsersättningar som pensionstagaren har rätt till, för beräkning av pensionens belopp.

22 §

Familjepension

Då en ledamot har avlidit betalas efter honom eller henne familjepension av landskapets medel enligt de bestämmelser som gäller för landskapets personal i offentligrättsligt eller privaträttsligt anställningsförhållande.

Familjepension förutsätter att den avlidna ledamoten hade rätt till eller fick pension enligt denna lag.

Då familjepension samordnas gäller om samordningsgrunden vad som bestäms i 11 §.

23 §

Ändringssökande

Beslut som landskapsregeringen fattat med stöd av denna lag kan överklagas hos försäkringsdomstolen.

24 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2010. Lagen tillämpas på ledamotspensioner som beviljas efter att lagen träder i kraft samt på familjepension efter sådan ledamot som lyft pension eller haft rätt till pension enligt denna lag.

Genom denna lag upphävs landskapslagen (1969:45) om pension för lagtingsmän, landskapslagen (1969:47) om pension för ledamot av Ålands landskapsstyrelse, landskapslagen (1990:56) om familjepension efter landstingsman och landskapslagen (1969:48) om familjepension efter ledamot av Ålands landskapsstyrelse, med de undantag som bestäms i denna paragraf.

Det pensionsgrundande arvodet för den som varit ledamot år 2000 eller senare räknas första gången ut enligt 7 § utgående från arvodet för år 2000. Det pensionsgrundande arvodet för den som varit ledamot endast före år 2000 räknas ut enligt 5 § landskapslagen om pension för lagtingsmän samt 5 § landskapslagen om pension för ledamot av Ålands landskapsstyrelse.

Den som varit ledamot av landskapregeringen endast före år 2000 och som varit ledamot av lagtinget efter år 2000 och som beviljas

ålderspension från landskapsregeringsuppdraget efter att lagen trätt i kraft beviljas pension för detta uppdrag bara enligt landskapslagen om pension för ledamot av Ålands landskapsstyrelse.

Den som varit ledamot av lagtinget och landskapsregeringen och som beviljats förtida eller tidigarelagd ålderspension från det ena uppdraget före lagen träder i kraft men beviljas ålderspension från det andra uppdraget efter att lagen trätt i kraft, har inte rätt till pension enligt denna lag för det uppdrag från vilket ledamoten redan beviljats pension.

Pensioner som beviljats enligt landskapslagen om pension för lagtingsmän eller landskapslagen om pension för ledamot av Ålands landskapsstyrelse och som börjat löpa före år 2010 justeras första gången den 1 januari 2010 på det sätt som bestäms i 13 § denna lag.

Om en ledamot när denna lag träder i kraft har rätt till pension från ledamotsuppdrag enligt de bestämmelser som var i kraft före den 1 januari 2010, tillämpas i fråga om familjepension efter ledamoten bestämmelserna i landskapslagen om familjepension efter landstingsman och landskapslagen om familjepension efter ledamot av Ålands landskapsstyrelse.

Mariehamn den 4 februari 2010

VIVEKA ERIKSSON
lantråd

Mats Perämaa
föredragande ledamot

